

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmi in štev. se prodajajo po 3 nrv. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nrv. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, omarnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenega naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: cele leto K 5-20, pol leta 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

Cesarjev jubilej.

DUNAJ 30. Cesar je včeraj v sprejel ogrske ministre, ki so mu čestitali povodom vladarskega jubileja.

DUNAJ 30. Cesar je danes predpoludne v sprejel poklonstveni deputaciji obeh državnih zbornic. V imenu gospodske zbornice je cesarju čestital povodom njegovega jubileja predsednik iste zbornice knez Windischgrätz, v imenu poslanske zbornice pa predsednik zbornice dr. Weiss-Kirchner.

PRAGA 30. Danes ob 10. uri predpoludne je imela praška trgovniška in obrtna zbornica povodom cesarjevega jubileja slavnostno sejo.

LIBERCE 30. Povodom cesarjevega jubileja se je danes trgovinska in obrtna zbornica sestala na slavnostno sejo.

DUNAJ 30. Cesar je danes dopoludne v sprejel zastopstva 17 kraljestev in kronovin in dunajsko županstvo.

Z visokih šol.

DUNAJ 30. Na politehniko so danes zopet pričela predavanja.

DUNAJ 30. „Sonn-u-Montagzeitung“ poroča, da bo mensa accademica jutri zopet odprta.

Dr. Lueger — tajni svetnik.

DUNAJ 30. Dunajski župan dr. Lueger je imenovan tajnim svetnikom.

Izgredi v Pragi.

PRAGA 30. Danes je prišlo z pet do izgrediv. Več redarjev je bilo ranjenih. Ob 9. uri zvečer je nastal še le mir.

Japonsko-ameriška pogodba.

PARIZ 30. Listi poročajo, da so se pogajanja v ameriško-japonski pogodbi pričela vsled inicijative Japonske. Sumi se, da je pri pogajanjih imela tudi Anglija svoj vpliv.

Iz Perzije.

TEHERAN 30. Š.h je danes osnoval novo posvetovalno zbornico, ki bo obstajala iz približno 40 princov, velikašev in trgovcev. Seje te zbornice bodo tajne in bodo imele namen razpravljati o zboljšanjih v raznih upravnih strokah. Zbornica nima nobenega naloga, da sestavi kak volilni zakon.

TEBRIS 30. Semskaj je došla vest, da so bili ustaši pri Hoju poraženi.

Ustaja na Haiti.

NEW-JORK 30. Iz Port-au-Prince poročajo, da se revolucionarji bližajo glavnemu mestu, ki so je utrdili.

Dunaj 30. Glasom brzojavnega poročila je vojna ladija „Fran Josip I.“ priplula 29. t. m. v Aden, kjer ostane dva dni. Na ladiji vse zdravo.

Rim 30. Papež se je prehladil. Akoravno ni nobene nevarnosti, so vendar avdijske za ta dan odpovedane.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 30. Zbornica je nadaljevala razpravo o proračunu trgovinskega ministerstva. Posl. Geza Polony je kritikoval razmere pri donavski paroplovni družbi, ki otežuje vsa stremeljenja za pripravljanje samostojnega carinskega ozemlja. Avstrijska vlada hoče skleniti z donavsko paroplovno družbo novo pogodbo in ji je ponudila znatno podporo, vendar pod pogoji, ki onemogočajo samostojno carinsko ozemlje v prib. 25 letih.

PODLISTEK.

Prva ljubezen.

Povest Ivana Sjergjejeviča Turgjenjeva.

Iz ruščine prevlel dr. G. G.

Legel sem, ali niti očesa nisem mogel zatisniti. Kmalu sem zapazil, da so v mojo sobo neprestano padali nekaki slabi odsviti... vzdignil sem se in gledal skozi okno. Prečnice istega so se ostro razločevale od tajinstveno in motno blestečih sip. Nevihta — sem si mislil; in res je bila nevihta; ali šla je mimo zelo daleč, tako, da ni bilo slišati niti groma; le na nebu so brez prestanka vsako toliko svitali polujasni, dolgi bliski, ki so se razletali na vse strani. Ti bliski niso toliko švigali, kolikor trepetali in drhteli kakor peruti umirajoče ptice. Vstal sem, šel k oknu in ostal tam do jutra... bliski niso prenehali niti za trenotek, bila je, kakor govori ljudstvo, vrbajoča noč. Gledal sem na nemo pečeno polje, na temno goščo Njeskučnega vrta, na rumenkasta pročelja daljnih poslopij, ki so se tudi nekako stresala ob vsakem blisku... Gle-

Z BALKANA.

BOSNA.

Nemška kolonija v Bosni.

Z Dunaja poročajo, da je v soboto prišla deputacija nemških naseljenecv v Bosni in Hercegovini v parlament in da se je tam pogovarjala z nemškimi zastopniki glede zaščite njih gospodarskih in ohranjanja nemških šol v Bosni.

Spomenik cesarja v Sarajevu.

Sarajevski mestni svet je sklenil postaviti 2. decembra temeljni kamen spomeniku cesarja Frana Josipa.

SRBIJA.

Beligrad 30. Kralj Peter je včeraj v daljši avdijski v sprejel ruskega generala Lipovca. Zvečer je bil general pri kralju na večerji.

Berolin 30. Novi italijanski odposlanec Baroli je danes v slovesni avdijski izročil kralju svoje poverilno pismo.

Beligrad 30. „Pravda“ poroča, da je srbska vlada naložila Pašicu, naj se povrne v Beligrad, ker mu ni nobeden naročil, da se poda v Carigrad.

Srbija ne dobi posojila?

Neki znani berlinski bankir je izjavil, da je povsem izključena možnost, da bi Angliška in Francoska hoteli dati Srbiji posojila. To bi značilo odprto neprijateljstvo nasproti Avstro-Ogrski, a tega ne želi noben bankir in denarni zavod na Francoskem in Angliškem. Sploh da je v tem času (in to v vojne vrhe) tako posojilo Srbije uprav nemogoče.

TURČIJA.

Carigrad 30. Včeraj so se prvič sestali turški in črnogorski delegatje.

BOLGARIJA.

SOFIJA 30. Deputacija sobranja obstojča iz 60 členov je danes izročila carju Ferdinandu adresco. Agrarski poslanci, izvoljeni v deputacijo, niso bili na vsprejemu.

Bolgarska ponudba Turčiji.

Iz Sofije poročajo: Iz verodostojnega mesta zatrjujejo, da je Bolgarska pripravljena plačati Turčiji enkrat za vselej 5 mil. turških lir. Mladoturški krogi so to ponudbo pretresali in jo priznali sprejemljivo. Potemtakem utegne v kratkem priti do ponovnih pogajanj med Turčijo in Bolgarsko, ki bi se takrat dovršila z uspehom.

Tržaško Slovenstvo in socialna demokracija.

Govor dra Rybala na občnem zboru političnega društva „Edinost“ dne 29. novembra 1903.

Predtoječe volitve v Trstu.

Dne 25. oktobra t. l. smo imeli tu shod političnega društva „Edinost“. Da si volitve niso še razpisane in tudi še sedaj ne vemo, kdaj se bodo vršile — smatrali smo za svojo dolžnost, da se pravočasno posvetujemo o korakih in o svojem postopanju, da ne bi druge stranke pridobili za se kake naše na pol izgubljene ovčice ali druge slovenske — lahko verneže. Povedali smo, kaj mislimo, označili svoje stališče nasproti predtoječemu volilnemu boju. In rekli smo: za nas bo najbolje, ako zaupamo le sebi (vsestransko pritrjevanje) in nobenemu drugemu. Nastopiti nam je samostalno ter poskušati, da povsod

dal sem in se nisem mogel odtrgati; ti nemi bliski, ki zadržano blisketanje so nekako odgovarjali nemim in tajnim čutom, ki so se vzbujali v meni. Jutro se je bližalo; zarja je vstajala v podobi rudečih lis. Kakor se je solnce bližalo, tako so bliski bolj in bolj bledeli in postajali krajši; švigali so redkeje in redkeje in slednjič zginitli vtopljeni v svežo in jasno svetlobo vzhajajočega dneva... tudi v moji duši so zginitli bliski. Bil sem utrujen in miren... ali slika Zjinajide je še vedno plavala svečano nad mojo dušo. Le ona sama, le ta slika, se je zdela mirna; kakor labud, ki je zletel iz močvirnatih trav, se je ločila od drugih nelepkih podob, ki so jo obdajale, in jaz sem zaspal in se zadnjikrat stisnil k nji, poslovišči se od nje v zaupljivem oboževanju...

O, rahla čuvstva, mehki zvoki, dobrota in pomirjenje ganjene duše, topeča se radost prvega ganjenja ljubezni — kje ste, kje ste?

VIII.

Naslednje jutro, ko sem bil prišel doli na čaj, me je mati okregala — vendar manje, nego sem pričakoval — in me je prisilila, da sem ji pripovedoval, kaj sem delal prejšnji večer. Odgovarjal sem ji z malo besedami, izpuščal sem mnogo po-

tam, kjer je to možno zmagamo; drugod pa da postavimo kandidate, da pokažemo lepo število svojih glasov. Tako dosežemo pozitiven uspeh, kjer bodo voleni naši kandidati; drugod pa se bomo šteli in izkoristili položaj. Tako delajo povsodi vse pametne stranke, ne izjemši socialne demokracije. Tako jo vidimo, da postavlja svoje kandidate tudi na Kranjskem in v okrajih, kjer more dobiti morda k večjemu 50 glasov.

Nam pa se je to zamerilo. Pred vsem nam je zameril „Piccolo“, ki je v dolgih člankih klical svoje v boj proti preteči nevarnosti. Zamerili so nam italijanski socialni demokratje in slednjič tudi naši ljubi bratci jugoslovanske socialne demokracije. Z eno besedo: zamerili so nam vsi. Nekateri ujudno drugi neuljudno. Kajti sod aja odsebe to, kar ima v sebi. (Viharna veselost). In slovenski socialni demokratje so nastopili proti nam surovo in robato, da-ti imajo sedaj med seboj — dva doktorja (Burna veselost).

Eden teh dveh — najnoveji odrešenih — doktor, pardon: sodrug dr. Tuma. (Viharno vsklikanje) nas je pozval, naj stojimo žnjim v dvoboj z uma svitlim mečem. Če se hoče sodrug dr. Tuma boriti s takim orožjem, sporočamo mu, da se takega boja ne bojimo niti žnjim. Tak bof smo tudi vsprejeli (Pritrjevanje). Ali na zadjem shodu jugoslovanske socialne demokracije ga je dr. — pardon sodrug dr. Tuma pustil na strani (Bučna veselost), kajti rabil je gorjačo! Mirazpolagamo z nekoliko več omike, če tudi morda ne toliko, kolikor nam jo priznava dr. Tuma (Ponovna veselost). Nam je v navado, da govorimo spodobno, izlasti tedaj, ko govorimo s svojimi ljudmi. Na take napada nam je težko odgovarjati. Če se pa bodo od socialistične strani res borili z uma svitlim mečem, potem najdejo tudi nas na bojišču (Glasno pritrjevanje).

Z našim shodom torej je prišlo volilno gibanje nekako v tek. Opozorili smo tudi druge stranke, da so se začele pripravljati. S tem smo si morda pridobili celo nekoliko zaslug.

Ali ko nam sporočajo, da mi nimamo pravice, da bi v mestu postavljali svoje kandidate, in ko socialna demokracija kliče našim delavcem, da bo zanje najbolje, ako vsi pristopijo k socialni demokraciji, moramo že vprašati zakaj?!

Polom v socialni demokraciji.

Na to vprašanje so nam že oni sami odgovorili. Čitajte le zadnji „Lavoratore“, pa si lahko sami napravite sodbo.

Sodrug Pittoni sam nam je povedal minolega ponedeljka, da je socialno-demokratska stranka bankrotirala in falirala (Hrupna veselost). In Pittoni menda pozna svoje ovčice! On nam je povedal, da je v njegovi stranki sebičnežev, ki gledajo le na svoj dobiček. Zato so že pred meseci navstali prepriji vsled — kakor se je konstatiralo na socialističnem shodu minole nedelje — osebnih ambicij. Na tem sestanku se je o jstro kritikovalo postopanje vodstva. Pittoni pa je konstatiral, da je stranka v popolnem razsulu, zato da odstopa iz izvrševalnega odbora in stavlja stranki tudi svoj mandat na razpolago. Če se tako govori iz takih ust in iz takšnih razlogov, potem mora biti že res, da je stranka v razpadu in da je v njej mnogo gnilega.

Ali ko je Pittoni napovedal bankrot v najlepši formi, je nasvetoval tudi lek za ske-

drobnosti in skušal sem podajati vsemu najnedolžnejše lice.

— Vendar oni niso ljudje „comme il faut“; je pripomnila mati in tebi se ni treba vlačiti okoli njih, mesto da bi se pripravljval na skušnjo in delal. Ker sem vedel, da so se skrbi matere za moja opravila omejevale na to malo besed, nisem smatral za potrebno odgovarjati ji; ali po čaju me je oče vzel pod pazduho, se podal z mano v vrt in mi velel pripovedovati vse, kar sem bil videl pri Zasjekinih.

Čuden upliv je imel name oče in čudno je bilo najino razmerje. On se takorekoč ni zanimal skoraj nič za moja vzgojo. Sploh je redko govoril z mano; ali on me ni nikdar utesnjeval, nikdar žalil; on je spoštoval mojo svobodo — on je bil celó, ako se smem tako izraziti, vljuden z mano... samo pripuščal me ni do sebe. Ljubil sem ga, občudoval sem ga; on se mi je zdel vzorom moza — in, moj Bog, kako strastno bi se jaz k njemu pritisnil, ako ne bi bil vedno čutil njegove odklanjajoče roke! Zato pa je znal, kadar je hotel, skoro v trenotku, z eno besedo, z enim migljajem vzbuditi v meni neomejeno zaupanje do sebe. Moja duša se je odpirala — kramljal sem kakor z razum-

*) kakor se spodobí.

lečo rano. Ko so v stiskah, predlagajo kak — ordine di giorno (Bučni veselost) In tako je tudi poslanec Pittoni predložil svoj ordine di giorno! (Ponovna veselost). (Pride še).

Šest dekad.

1848 — 2. december — 1908.

(K 60-letnici vladanja cesarja Frana Josipa I.)

I.

1848—1858.

Po vsej Evropi duh revolucije, na prestolu vladar omejenega duha, vojna v Italiji, vstaje na Dunaju, Pragi in na Ogrskem — take so bile razmere, ko je zasedel 18-letni cesar Franc Jožef I. avstrijski prestol.

Cesarju Ferdinandu bi moral nasledovati njegov brat nadvojvoda Franc Karol, ali oba brata sta imela jako nerazvit duh. Franc Karol pa je imel jako duhovito in energično ženo v osebi bavarske princezije Zofije. Sin tega zakona pa je bil nadvojvodi Franc, kakor cesar Franc Jožef I. imenovan.

Na dvoru niso imeli nobenega mladeniča, ki bi vzbujal s svojim duhom toliko pozornosti, kakor nadvojvodi Franc. Njegov razum je presegal za veliko njegovo starost.

Tako se nam ne bo zdelo čudno, če se je izpolnila srčna želja nadvojvodinje Zofije, videti svojega sina na cesarskem prestolu. Državno poslopje je pokalo na vseh koncih in treba je bilo krepkega vladarja. Knez Schwarzenberg, generala Radetzky in Windischgrätz ter vsi tedanji merodajnejši krogi so se izrekli navdušeno za ta načrt.

Cesar Ferdinand je odstopil, njegov pravi naslednik se je odpovedal prestolu in tako je prejel cesarsko krono nadebuden mladenič, ki mu je bilo prisojeno nositi jo do danes: celih šestdeset let.

„Sein Mut, seine Festigkeit, seine kräftige, unerschütterliche Art zu fühlen und zu urteilen, waren weit über sein Alter“ — Njegov pogum, njegova srčnost, odločni in sigurni način njegovega čuta in sodbe presegla za mnogo njegova leta — je mati Zofija o svojem sinu pisala knezu Mettersichu v prognanstvo, kamor je moral mož bežati pred razjarjenim ljudstvom.

Pruski kralj ga je primerjal zaradi njegove zgodnje zrelosti in mladosti nečaku Julija Cezarja in ga imenoval Cezarjem Avgustom. Ruski car je govoril o njem kakor o svojem sinu in ga je v resnici tako ljubil.

Ali kakor tudi je mladost vedno nekaj vselega in lepega, mnogobetajoča — vendar je treba v tako burnih časih, kakor so bili leta 1848 in naslednja desetletja, ne samo zdravega in čiliga telesa ter duha, ampak tudi veliko mere življenske izkušnosti. Te mladi vladar ni imel, zato je bil vsaj v stvarih notranje politike popolnoma odvisan od svojih svetovalcev. Največji vpliv je imela nanj njegova mati do svoje smrti (1872). Javna tajnost je bila, da se suka kolo vlade pod njeno močno krmarsko roko in voljo.

Knez Windischgrätz, ki je osvojil najprej Prago in potem Dunaj, je pridiral proti Košutovcem na Ogrskem. Bil je preslab in Avstrija ni mogla zadušiti punta. Zato je poslal ruski car svojemu mlademu sosedu rusko vojsko na pomoč. Ruskemu generalu se je po brezuspešnih bitkah ogrska armada udala

nim prijateljem, kakor z obzirnim učiteljem... potem me je on istotako nena doma zapuščal — in njegova roka me je zopet odklanjala prijazno in rahlo — toda odklanjala me je.

Včasih ga je obšla veselost, in ob takih prilikah je bil pripravljen igrati se in biti razposajen z mano, kakor deček (on je ljubil vsako silno telesno gibanje); enkrat — vsega vkup samo enkrat! — me je božal s tako nežnostjo, da bi bil skoraj zaplakal... ali tudi ta veselost in nežnost sta zginitli brez sledu — in kar se je bilo zgodilo med nama, mi ni dajalo nikakega upanja za bodočnost, kakor da bi bil vse to videl v sanjah. Dogajalo se je, da sem opazoval njegovo umno, lepo in živo lice... da je moje srce zadrlilo in vse moje čuvstvo zahrepenelo za njim... a on kakor da bi bil čutil, kaj se je v meni vršilo, me je mimogrede pobožal na licih ter se ali oddaljil, ali pečal s kako drugo stvarjo, ali pa je naenkrat postal ves hladen, kakor je znal postajati hladen le on, in jaz sem se tudi takoj umaknil in sem postal tudi hladen. Redki slučaj njegove dobrohotnosti napram meni niso bili nikdar izzvani po mojih nemih, toda razumljivih prošnjah; prihajali so vsakokrat nepričakovano. (Dalje.)

dne 13. avgusta 1849. General Paškjevič je brzojavil Nikolaju I.: „Pred Vašim prestolom, Veličanstvo, leži Ogrska.“

Iz Italije so prihajala ugodna poročila. Nad osemdeset let stari feldmaršal Radetzky je premagal pri Custozzi in Novari italijanske čete, ki so se uprle avstrijskemu gospodstvu.

Generali so postali zadnja opora vlade in zato so dobili sedaj prvo besedo v državi. Ljudski parlament, ki je zboroval v Kromerizu, je bil razpuščen in monarhiji je bila oktroirana drugačnja ustava, nego so jo pripravljali poslanci v Kromerizu.

Ali ta ustava je ostala samo na papirju. Na točič 1851 je bila odpravljena izrečno. Absolutizem je zavladał po vsej monarhiji. Na roge so postavili šestnajst polkov žandarmeriji po francoskem vzoru in ti so postali glavni organi vse eksekutive. Ti niso volunili samo med meščani, ampak tudi med uradničtvom, oficirji in kleriki.

Jako občutno je zadel absolutizem vataške Madjare. Mnogo generalov je bilo obešenih na vislice in Haynau, ki je postal cesarski namestnik na Ogrskem, je delal čast imenu, ki so mu ga dali svoj čas Lahli: „Hijena iz Brascije“. Bil je tako krvoloč, da so se zbalji tega naposled celo drvni krogi. Haynau je bil odpoklican, na njegovo mesto poslan nadvojvoda Albrecht in njegova desna roka je bil Aleksander Bach, sin kmetijskega rodu, nekdanji revolucionar in kasnejši spretni avstrijski minister. Car Nikolaj je imenoval zato „barikadnega ministra“ in ga ni maral niti vsprejeti, da si se je dal Bach obriti svojo brado in si prizadeval, da izgleda v vsem, kakor so se nosili tedanji eleganti.

Hrvatski ban Jelačić, ki je napravil tako močan utis na dvorne dame, čegar ognjenost je zvalila cesarici in nadvojvodinjam solze v oko, je bil v tem času druga opora dinastiji. Brez Jelačića in brez ruskega carja bi se kaj težko ohranila habsburška dinastija na svojem prestolu!

V trenutku nevarnosti je prejel Jelačić za svojo osebo obljubo kraljevega naslova in za svoj narod obljubo državne samostojnosti. Oboje se ni zgodilo. Jelačić je bil osebno sicer ponovno odlikovan, leta 1854 je prejel grofovski naslov (umrl je 1859) ali Hrvatje so bili za svojo zvestobo kaj slabo plačani. Leta 1850 je bil njih sabor razpuščen in se celih deset let ni smel sniti.

Prvo desetletje cesarjeve vlade se je vršilo v strogem absolutističnem centralističnem duhu. Pod to šibo so trpeli vsi narodi. Med vsemi obilnimi krivici te dobe je gotovo še eden najmanjše krvoločnih Bach. Preveč se je bal za svoj ministerski klobuk, da bi se energično uprl intrigam. Paval je na njih valovih, po vetru je obračal jadro, le da se čol ni potopil. Izdal je mnogo ediktov kakor slepo orodje svojih mogočnih sodobnikov.

Hudo krizo je preстал vladar v tem desetletju tudi na zunaj. Njegovi svetovalci so ga zavezili tako daleč, da ni bilo druge poti več možno, kakor poraz v Italiji in poraz v boju s Prusko.

Krimska vojska in vsa doba okoli nje — 1853 do 1857 — je dala povod največjim evropskim homatijam. Ruski car je zahteval zaradi ponovnih preganjanj kristijanov protektorat nad vsemi pravovernimi podaniki sultana. Sult n se je hotel že udati na nagovarjanje Avstrije, ali vmes je stopila Anglija in podpihovala sultana proti carju, dokler ni napovedal sultan Rusiji vojno.

Angleži so se zelo bali rastoče moči Rusije. V strahu so bili, da jim ne zasede nekot Rusija vse Indije. Sami so bili preslabi in imeli niso nobenega pravega povoda razen zavisti in bojznosti, da bi začeli vojno z Rusijo in jo s tem oslabil za nekaj časa. Tem krepkeje so potiskali sedaj sultana v vojno. In ko se je ta vnela, mu niso pripomogli samo z denarjem in svojimi vojniki, ampak so dobili za vojno proti Rusiji na svojo stran tudi francoskega cesarja in sardinjskega kralja in hoteli so zvesti v boj tudi avstrijskega cesarja.

Avstrija je igrala v tem boju zelo dvomljivo vlogo. Najprej je razglasila strogo nevtralnost, potem pa se je dala zavesti v očno mobilizacijo. Cesarski svetovalci so silili v očitni boj z Rusijo, cesar je podpisal vse drugo, samo vojne ni hotel napovedati carju na noben način.

Ali s tem, da je postavil blizu pol milijona vojske na rusko mejo, je dobil rusko silo. Močna armada je morala biti vedno pripravljena na boj z avstrijsko vojsko, ki je stala cele mesece pod zastavo. Ena armada je morala ostati blizu Peterburga, ker je pretela nevarnost, da izkrcajo tam Angleži nove armade.

Ruska ni mogla osredotočiti svoje sile na Krim in tako je padla trdnjava Sebastopol, ki jo je branil Tottleben kakor lev v septembru 1855 Angleška, Francoska in sardinjska zastra je plapolata druga tik druge na njenih okopih.

Svojemu nagloma umrlemu očetu je sledil car Aleksander II, ki ni mogel odpustiti, da mu je Avstrija s tako nevarnostjo plačala pomoč Rusije proti vataškemu Ogru. Avstrija je bila v temu trenutku popolnoma osamljena: Poleg Rusije si je nakopala še sovražstvo zapadnih držav. Slednje so jo mrzile vsled tega, ker ni hotela proti Rusiji z vojsko.

Z žalostno perspektivo je končal vladar prvo desetletje svoje vlade. Le dva trenutka

sta bila nekoliko svetlejša. Bila sta zgolj osebne značaja.

Trinajsetletni vladar je spoznal v letovišču Isi lepo bavarsko princesinjo Elizabeto. Eno leto kasneje se je vršila njuna poroka na Dunaju. Leta 1857 je oznanjevalo sto in eden strel iz vojaških topov, da se je poročil na Dunaju prestolonaslednik Rudolf.

Odlikovanja povodom cesarjevega jubileja.

Cesar je povodom svojega vladarskega jubileja odlokom od 30. novembra podelil različna odlikovanja. Iz uradnega seznamka navajamo odlikovance iz južnih dežel:

Tajni svetnik, tržaški namestnik Konrad princ Hohenlohe-Schillingsfürst je dobil veliki križ Leopoldovega reda; goriski knez in nadškof dr. Francšek Sedej je imenovan tajni svetnikom; deželnemu glavarju Kranjskemu in državnemu poslancu Frau Šuklje tu je podeljeno plemstvo.

Nadalje so dobili: veliki križ Fran Josipovega reda: tajni svetnik, knezoški krški dr. Josip Kahm; red železne krone drugega razreda: škof šibenski dr. Vinko Puljišić in škof hvarski Jordan Zaninović; komturški križec Fran Josipovega reda z zvezdo: državni poslanec in deželni glavar dalmatinski, d. l. v. e. v. dr. I. Susterski, deželni glavar istrski dr. Ludovik Rizzi in župan korminski baron Jurij Locatelli; viteški križec Leopoldovega reda: dvorni svetnik pri upravnem sodišču dr. Friderik Ploj; komturški križec Fran Josipovega reda: kanonik in generalni vikar v Ljubljani Ivan Flis, stolni prošt v Mariboru Karol Hribovšek, namestnik deželnega glavarja štajerskega in odvetnik v Ptuj dr. Fran Jurtela, državni in deželni poslanec in posestnik v Podnartu Josip Pogacnik, predsednik trgovinske in obrtne zbornice v Trstu Anton di Demetrio in ravnatelj poljedeljske kreditne banke v Poreču dr. Andrej Amoroso; častniški križec Fran Josipovega reda: kanonik Jurij Pitacco v Kapru; red železne krone tretjega razreda: državni in deželni poslanec istrski dr. Matko Laginja; kanonik in stolni župnik v Trstu Peter Martelanc, predsednik ljubljanske trgovske zbornice Josip Lenarčič, deželni šolski nadzornik v Ljubljani Fran Hubad, viši deželni svetnik Matija Zamida v Ljubljani, opat celjski Fran Ogradi, deželni odbornik štajerski v Gradcu Fran Ropič, svetnik pri deželni vladi v Črnoch dr. Peter Laharnar, glavni ravnatelj avstrijskega Lloydja v Trstu Albert Frankfurter, svetnik višega deželnega sodišča v Trstu Sebastijan Ghira, notar v Trstu dr. Josip Quarantotto, vladni svetnik, ravnatelj državne obrtne šole v Trstu Karol Hesky, odvetnik v Trstu dr. Fran Rabi, deželni šolski nadzornik v Trstu Nikolaj Ravalico, odvetnik in župan v Zadru dr. L. Zilietto; viteški križec Fran Josipovega reda: okrajni glavar in namestniški tajnik v Trstu Edmund Fabian, državni pravdnik v Gorici Andrej Jeglič, dekan in župnik v Kobaridu Jurij Peter nel, provincijal franciskanov v Ljubljani v Placiu Fabiani, ravnatelj učiteljskega o Ljubljani Anton Černivec, dekan in župnik v Ribnici Fran Dolinar, deželni stavbeni svetnik v Ljubljani Anton Klinar, kanonik v Novem mestu Fran Povše, dekan in župnik v Leskovcu Fran Schweiger, magistratni svetnik v Ljubljani Ivan Šešek, gimnazijski profesor v Ljubljani dr. Josip Tominešek, industrijalec Vinko Majdič v Kranju, finančni svetnik v Ljubljani dr. Ivan Mraček, dekan in župnik v Ljutomeru Martin Jurkovič, odvetnik v Mariboru dr. Ivan Sermec, dekan in župnik v Smorhorju (Koroška) Ivan Držanič, primarij v Ljubljanski bolnišnici dr. Alfred Valenta pl. Marchtura, odvetnik v Motovunu dr. Ivan Suran, predsednik lekarniškega gremija v Trstu Norbert Jeroniti, tajnik zveze industrijačev (odd. Trst) dr. Ferruccio Cimadori, umir. kap. avstr. Lloydja v Trstu Peter Craglietto, primarni zdravnik v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici dr. Ernest Fratrič, generalni agent c. kr. priv. južne železnice v Trstu dr. Karol vit. Frey, tajnik trgovinske in obrtne zbornice v Trstu dr. Karol Enenkel, posestnik v Trstu Mario Morpurgo, notar in načelnik okrožnega zastopa v Leskem dr. Adolf Mravlag. — Sežanski župan Fran Stofa je dobil zlati križec s kronom. (Pride še).

Indirektno v stiku z vladajočimi krogi — sami dvomili ne veljavnosti te svoje trditve, zatrjuje se, da na proteste Jugoslovancev se ne treba ozirati. To svoje mnenje podkrepljajo — ali treba še le praviti to? — z zatrdom, da Slovenci niso kulturni narod.

To je tista prazna fraza, o kateri se nočemo ž njimi prerekati. Samo prosili bi jih, da bi šli ti naši ljubji prijatelji tako le malce pred ljudstvo po deželi, pa bi videli kmalu, je-li naša masa res zaostaja za italijansko, ali pa ni morda celo nad njo!!

Ali naravnost varanje javnosti je to, ako se trdi, da bi se z rešitvijo italijanskega vseučilišnega vprašanja država rešila iz zadrege, to je, da bi potolažila italijanski irredentizem. Demonstracije teh zadnjih dni v Trstu govore drugače in nasprotno. Kdor je imel ušesa je mogel čuti klice: Abbasso il governo di Vienna, morte a Francesco Giuseppe, evviva Vittorio Emanuele, abbasso l'Austria, evviva la nostra Italia, evviva Oberdank! Pretrivljajnih klincev ubogim in in izmučenim stražarjem niti ne omenjamo, ker prežalostno zvane za naša ušesa. In to, kar je izražala tržaška alica temi klci, leži Italijanom globoko v srcu.

Ali tudi, če bi bilo res, da bi se z italijanskim vseučiliščem v Trstu odpravila jedna zadrega za notranjo politiko, vendar ne bi bila ta politika rešena zadreg, ker na mesto ene bi stopila druga in še večja zadrega na slovanski strani.

Druga argumentacija nemških listov se opira na vnanjo politiko, češ, da bi se razmerje po ugodni rešitvi ital. vseučilišnega vprašanja hladne zveze med Avstrijo in Italijo spremile v iskreno zamerje. Tudi to je veliko varanje, ki pa ne more pozdraviti nikogar, ki pozna italijanski irredentizem. Z matematično gotovostjo moremo reči, da bi potem le narastel — apeti irredente po naših takozvanih, ali v resnici ne italijanskih pokrajinah Ravno te dni more čuti iz ust vacega Italijana, da oni dobe univerzo, ker Italija jo zahteva!!! In na javnem shodu minule nedelje v Politeama je eden govornikov — Menesini odkrito povedal, da so njihovi pogledi obrnjeni v Italijo!!

Ako bi torej Italijani res dobili vseučilišče pod tem pritiskom iz Italije, mari se jim ne udrži še bolj uverjenje, da je njihova vlada v Italiji!! In mari ne bi si tam doli še bolj domišljali, da imajo pravice diktirati svojo voljo v vseh notranjih stvareh Avstrije. v kolikor se tičejo Italijanov??!

Ali kaj bi neizogibno izhajalo iz tega. Večne fricije, večne zadrege in agitacije po Italiji proti Avstriji!! Taka perspektiva se odpira za našo državo, ako se italijansko vseučilišno vprašanje reši pod pritiskom iz Italije. In rešuje se fakično pod tem pritiskom. Za to nam jasno govori vse vedenje tržaške policije, ko morajo stražarji poslušati najbolj krvava žaljenja, države, dinastije in svojega naroda, ter molčati, ker tako zahtevajo dunajski obziri na občutljivost v Italiji!

Ali koncem konca bi bilo to le stvar države, ako ne bi obstojalo žalostno dejstvo, da moramo vedno le mi Jugoslovani plačevati troške notranje politike v naših krajih pod pritiskom iz Italije!!

Menda imamo dovolj tehničnih razlogov, da se z zobmi in nohti branimo rešitve italijanskega vseučilišnega vprašanja po diktatu iz Italije in brez našega sporazumljenja!!

Dnevne vesti.

Jutranja številka našega lista se bo prodajala — ker bodo tobakarne zaprte — na južnem in na državnem kolodvoru in pri obeh vratarjih „Narodnega doma“. Dobiti pa bo to številko tudi v četrtku po tobakarneh.

Iz policijske lužbe. Imenovani so: Policijski koncipist Gustav Stasny provizoričnim okrožnim komisarjem, konceptni praktikanti dr. Josip Gheršinich, Alojz Gheršinich in Ivan vit. Brodski. Lodzia provizoričnim policijskimi konceptisti, policijski koncipist Alojz Keršovan je imenovan definitivnim policijskim komisarjem. Gustav Stasny in Alojz Gheršinich sta istočasno pridružena c. kr. okrajnemu glavarstvu v Puči. — Policijski kancelist Fran Logar je imenovan provizoričnim policijskim oficijalom.

V dvajsetem stoletju pod avstrijsko vlado. Žrtve naše vlade. In tako je prikupela sila do vrhunca. Zadnja leta ponavljali so se ob začetku šolskega leta vedno isti žalostni pri zori. Prihajali so slovenski očetje s svojimi otroci k svojim poslancem, z britkimi pritožbami o neznosni šolski mizeriji. In te pritožbe dobivale so vedno bolj grozeč značaj... „Naši poslanci ste, izposlušajte nam vsaj najpotrebnejše šole! Kam naj gremo se svojimi 12-letnimi otroci? — Slovenske razrede so dovršili — v nemške državne šole jih nečejo — a zakon zahteva, da jih imamo do 14. leta v šoli! — Zakaj pa plačujemo šolske doklade?! — Ako nam vlada šol ne da, naj pove to naravnost — potem pa ukrenemo druge korake!...“

S takimi in enakimi pritožbami je ljudstvo naravnost oblegalo naše poslance. — Nekateri stariši bili so primorani dati svoje otroke v zavode, kjer morajo plačevati zanje in si odtrgavati od svoje trdo prislužene plače!

Položaj je postal resen. In čim je vlada po odločnem nastopu našega prvobornitelja dr.

Rybača in iz njegove odkrite izjave, da v ljudstvu vre, spoznala, da se stvar ne da več zadrževati, se je še le odločila in dovolila 5 nčnih moči, za našo javno ljudsko šolo v Trstu.

Ta velikodušnost je ginila celo „Piccola“ in v edni svojih številki se je glasno zjokal nad njo!

Toda šalo v stran! — To je bila drobina, ki nam jo je vlada morala dati, kakor bo morala ugoditi tudi ostalim našim upravičenim zahtevam. Pred velikimi političnimi preobratu stojimo — in za našo vlado postaja nepristranost življenski pogoj. Ako bi pa hotela ostati pri starem sistemu — bo ona morala odgovarjati tudi za posledice.

Taki smo Slovenci! Pišejo nam: Bil sem v neki krčmi na Veduta romana, v družbi 5 Slovencev in 1 Italijana. Začeli smo kontrastirati o dnevnih dogodkih. Slovenci so me vprašali, kaj da neki imam od narodne stranke, kaj da tam dobim? Posebno se je odlikoval med njimi neki Josip L., ki se je babal, kakše podpore da dobivajo oni v socialni demokraciji. Jaz pa sem ga zavrnil, da take podpore dobivamo tudi v naših podpornih društvi. Jediní odgovor, ki so mi ga mogli dati, je bil priu!!

Na to se je vmešal v pogovor tudi oni Italijan in je menil, da on ne umeje slovenski in zato da ne more nič reči. To je zadostalo, da je onih 5 Slovencev oziroma Slovenk enemu Labu na ljubo govorilo odslej le po laški.

Taki smo mi Slovenci! Kaj naj nas potem drugoredeci uvažujejo in nas respektirajo. In taki postajajo Slovenci še posebno pod uplivom socialne demokracije.

„Edinost“ na indeksu. Iz Repentabra nam poročajo, da so imeli tam te dni sv. misijon in da se je odrekla odvaza vsakomur, ki se ni hotel obvezati se, da ne bo več čital „Edinosti“.

Kaj se misli doseči s tem?! Mari instituciji spovedi, ki naj bi ostala sveta?! Gg. se motijo. Pripominjamo le, da župnikuje sedaj v Repentabru tisti g. Krančič, ki je pomagal ricmanjsko afero tako temeljito — zavoziti!!

I — A. Prejeli smo: Doznajemo, da je takozvani visoko šolski komite sklenil, naj p. n. demonstranti brez brk in v kratkih krilih ne kriče več evviva Italia!, ker bi to znalo prinesiti kakih neprijetnosti, ampak kriče naj samo: evviva I!! Mi bi si usodili nekoliko spopolniti ta sklep in predlagati, naj dostavljajo še en — A.

I — A — kako lepo bi to zvenelo.

Kdo nas zmerja s ščavi? Prejeli smo: Minolo nedeljo je imela jugoslovanska socialna demokracija „velik“ javen shod. Nastopilo je več govornikov. Med njimi tudi sodrug dr. Tuma, ki je silno napadal tržaško „narodnjaštvo“, češ, da ni nič storilo. Tržaški Slovenci da se imajo le socialni demokraciji zahvaliti, ako jih Italijani ne zmerjajo več s ščavi. Dr. Tuma je hotel menda reči, da le socialni demokracije branijo Slovence!

Dr. Tuma pa je le dokazal, da ne pozna ne tržaških razmer, ne italijanskih — socialnih demokratov.

Štiri kratke dni po onem shodu je šla gruča italijanskih socialnih demokratov ob 9. zvečer po Barriera vecchia in majpotoma so vzklikali o „ščavih“, o „kozakih“, in nam klicali, naj gremo v Ljubljano!

Kaj pravi dr. Tuma? Ali bo še trdil, da je zasluga socialnih demokratov, da se nas v Trstu ne zmerja več s ščavi? Ali bo še trdil, da le socialni demokracije branijo Slovence?!!

„Kmetijska družba za Trst in okolico“ v Trstu je te dni prejela sledeči odlok:

C. kr. Namestništveni svetnik v Trstu.

Terr. št. 330/20/08.

Trst, dne 25. novembra 1908.

Predmet: Olajšanje pomanjkanja krme.

Predsedništvu „Kmetijske družbe za Trst in okolico“, v roke gosp. mestnega svetnika in veleposestnika

IVANA GORIUP-A

na Opčinah.

C. kr. ministerstvo za poljedelstvo je dalo z odlokom 27/7/08 št. 30962/913 na razpolago svoto 6000 K za prvo olajšanje pomanjkanja krme v tržaški okolici.

Podelitev pomoči se izvrši s sodelovanjem tega društva, katero se je za blagotnostno ustnemeni potom izreklo pripravljenim sodelovati v tej stvari s podpisanim.

Naloga društva bi bila, da naroča krmo na debelo ter jo razprodaja potrebnim kmetom po ceni, katera je nižja nego tržna.

Vpoštevati se morejo samo oni kmetje, kateri bi bili brez pomoči razpostavljeni gospodarskemu propadu.

Razdelitev denarja je izključena.

Samo v slučajih vrednih posebnega ozira, je dovoljeno prepuščati brezplačno krmo kmetovalcem.

Radi nakupa krme na debelo opozarja se to društvo na „Občno zvezo kmetijskih društev“ (All. Verband landw. Genossenschaften) na Dunsju, katera je ponudila svoje dotično sodelovanje.

Kinetovalcem, kateri nakupijo, ali brezplačno dobijo krmo, ki je določena za olajšanje pomanjkanja, je strogo prepovedana daljna razprodaja iste.

Ako bi se pripetila zloraba, bi se moralo proti dotičnim postopati, ne glede na morebitne sodno-kazenske posledice.

Poverenik, imenovan od c. kr. namestništva, bo kontroliral izvedenje vse pomožne akcije.

Konečno je c. kr. ministerstvo za poljedelstvo opozorilo, da bo treba z ozirom na visoke cene sena in velike prevozne stroške krmiti živino v daljni meri kot do sedaj z nadomestki, zlasti s slamo z dodatkom rednih sredstev n. pr. tropinj, oljnih tropinj, obloje, otrobi itd.

V tem pogledu je bil obveščen kmetijski potovalni učitelj Jakob Lah z vabilom, da primerno pouči kmetijsko prebivalstvo.

Gori navedeno sveto, o katere porabi se ima svoječasno predložiti redno izkazani račun, naj se pri pisanem dvigne.

Z. S.

Fabrizzi.

C. kr. avstr. državne železnice. V postaji Pula se 1. februarja 1909 na novo odda kolodvorska restavracija. Prosilci morajo svoje pravilno opremljene prošnje najkasneje 20. grudnia t. l. do 12. ure popoldne vložiti pri vložnem zapisniku c. kr. državno-železniškega ravnateljstva v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 9.

Natančneje se razvidi iz razglašene v „Osservatore Triestino“ od dne 5. novembra 1908 in iz pogojev za oddajo kolodvorskih restavracij in buktorij v postajah c. kr. avstr. državnih železnic, ki so na vpogled pri c. kr. državno-železniškem ravnateljstvu v Trstu in pri c. kr. železniško obratnem uradu v Puli.

Služba poštinih uradov dne 2. decembra. Dne 2. decembra t. l. držali bodo vsi poštni in brzojavni uradi v Trstu, na Primorskem in Kranjskem jednako službo kakor ob nedeljah.

Cesarjev jubilej v Škedenju. — Narodna društva v Škedenju bodo slavila jubilej na sledeči način: obhod po vasi z godbo, razsvetljava vasi in koncert v „Gospodarskem društvu“. Gosti dobro došli!

Cesarjev jubilej in tukajšnje banke. Povodom cesarjevega jubileja se zaprejo tukajšnje banke danes ob 4. uri pop. namesto ob 5 $\frac{1}{2}$, a jutri se zaprejo že ob 2. uri pop., do katere ure se bo uradovale nepretrgoma.

Popravek. Te dni smo prinesli notico, da se med profesorji tukajšnjega državnega gimnazija posebno odlikuje profesor Karlo Lus po svojem nemško-radikalnem mišljenju. To notico je treba popraviti v toliko, da je rečeni profesor nameščen na tukajšnji državni realki.

Tržaška mala kronika.

Včerajšnji dan je minul brez demonstracij. Res je, strah je vrag in glede prvega je irredenta naravnost preverljiva. Le zažuganje strožjih odredb je pomagalo, da je prešla irredenti volja za nadaljne irredentistične pajacade.

Glede včerajšnjega dne je policija demantirala „Piccolovo“ vest, češ, da so redarji streljali z revolverji. Policijski ravnatelj da je osebno takoj pogledal municijo redarjev in konstatiral, da se strani istih ni bil sprožen niti en strel.

V ilustracijo nedeljskih demonstracij navajamo še, da so se kolportirali letaki, ki pozivljajo občane, naj se otresejo avstrijskega jarma in upajo v Italijo.

Za jutrišnji dan so radi mirovoza povodom cesarjevega jubileja ukrenjene najstrožje odredbe v svrhu vzdrževanja mira.

Pestunja izginila z detetom. Jurij Borloni, stanujoč v ulici Istituto št. 10, je naznanil oblasti, da se je njegova pestunja Ivanka Gregorič, stara 35 let, oddaljila predvčerajšnjem od doma, ne da bi se več povrnila.

Besna prostitutka. Prostitutka Margareta Pitz, stara 25 let, stanujoča v ulici S. Filippo št. 4, Madjarka, se je skregala z nekim svojim klientom in ga vdarila s steklenico po glavi in ga precej ranila.

Zastrupljen iz neprevidnosti. Evgen Micheli, 44 letni zidar, v službi stavbenega podjetja „Union“, je bil včeraj sprejet v bolnišnico. Pil je po neprevidnosti žvepleno kislino. Godi se mu jako slabo.

Pozor na zminke. Hamilkar Depiera, magaziner pri tržki Dragovina, je naznanil na policijo, da mu je v kavarni Miramar izginila zminka suknja.

Poskušen samomor. Alojz Brajdotti, 30 leten čevljar, je včeraj poskušal storiti konec svojemu življenju s tem, da je izpil karbolne kisline. Ni hotel dovoliti izpranja želodca. Sprejeli so ga v bolnišnico.

Smrt na visokem m. rju. Parnik A. A. „Sofia Hohenberg“ je včeraj priplul v naše pristanišče iz Buenos Aires z 82 pasażiri. Med vožnjo Jovo umrl Jovanović iz Zadra vsled vnetja oprsne mreže. Dne 17. t. m. je umrlo šestmesečno dete Josip Schwarzbock, rojeno v Buenos Aires in pristojeno v Muran na Štajerskem. Pokopana sta bila v oceanu.

Koledar in vreme. Danes: Eligij škof. — Jutri: Bibiana dev. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 10 Cels. Vreme včeraj: lepo.

Vremeška napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semtertja megleno. Zmerni vetrovi. Temperatura zelo hladna.

Naše gledališče.

Kakor že včeraj povedano, ni nedeljska predstava „Testaments“ nič kaj povoljna. Sicer ima igra že sama na sebi precej tehničnih napak, ki pa se morajo seveda začetniku-dramatiku oprostiti; z dobro uprizoritvijo pa bi se te napake gotovo zakrile in igra bi dobro uspela, saj je polna lepih prizorov, iz katerih diše pravo kmetško življenje; pisatelj nam podaja različne navade in slovesnosti našega kmetškega ljudstva v polni originalnosti in naravnosti.

Glavno osebo Miklavža Topoliščaka, tega kmetškega mogotca, je igral g. Verovšek z največjo realitiko na način, ki je njemu lasten, ter dosegel popolni uspeh. Takega tipa pač ne more ustvariti vsak umetnik, ampak le oni, ki res poznajo dušo našega gorenjskega kmeta in jo izuči do podrobnosti.

Odlikovala se je v svoji sicer manjši ulogi g. Damičeva, ki naj bo vzgled našemu mlajšemu igralškemu osebju, kako se igra epizode. Podala je izboren tip jezikeve, energične hišne gospodinje, ki se zaveda svojega dostojanstva. Dobro je pogodil Tomaža g. Voble, ki se mu je videlo, da ga je vestno in marljivo proučeval in premislil. Ljubko dekle je bila gospica Meindova, le parkrat sem pogrešal resničnega čuvstva vanja in progobjenja, ki bi bilo na mestu. Tudi g. Petrato bi si moral temu priučiti. Klandra pa bi moral g. Požar pač drugače podati! Kje je bila ona zvižčnost in premetenost, katero bi pričakovali od Klandra? Prava karakterizacija mu je manjkala. Uloga je taka, da se jo more fino izvesti, treba je seveda več moje in truda. Dober je bil g. Boleslavski, ineniten je bil g. Rajner kot Tina. Godca Matilja pa je g. Mikuletič popolnoma zavožil. Svetoval bi mu, da naj se svoje vloge najprej nauči, potem še le bo mogel uspešno predstavljati. G. Viktor je bil bolj skremen Andrej, dobra je bila g. Zeleznikova. pogojen je bil tudi berač Martin po gosp. Bratini.

Veliki nastopi in ljudske scene so bile zelo slabe. Kje je bilo življenje in vrvenje, ki ga opazujemo v resničnem življenju? Petje je bilo pod vsako kritiko. Ono par pesmic bi lahko boljše zapeli. Občinstvo je še precej številno posetilo predstavo.

Tržaška gledališča:

POLITEAMA ROSSETTI. Danes zvečer bo v tem gledališču prva predstava družbe De Sanctis z igrjo „Lucifer“ v 4 dejanjih.

Jutri se uprizori igra „Soproga doktorja“.

FENICE. Danes zvečer ob 8. uri se uprizori opereta „Marchesa di Grillo“.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“

S priredi v soboto dne 5. decembra t. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“ „Miklavžev večer“ z zanimivim vsporedom, na katerem iz prijaznosti sodelujejo režiser slov. gledališča brat Verovšek, elitni orkester „Trgovskega izobraževalnega društva“ in društveni pevski zbor.

Miklavževa darila z natančnim naslovom naj se blagovoli pravočasno oddati vratarici „Narodnega doma“.

Na zdar!

Veselični odsek.

Vaditeljski zbor „Tržaškega Sokola“ naznanja, da odpade danes (torek) in jutri (sreda) telovadba radi poprav v telovadnici. Istočasno javlja, da bo v sredo v slučaju lepega vremena, peš-izlet čez Padriče v Trebče. Odhod ob 3. uri pop.

Na zdar!

Akad. fer. društvo „Balkan“ ima jutri v sredo ob 7. uri in pol zvečer svoj redni sestanek. Radi važnosti dnevnega reda so naprošeni člani, da se udeležijo polnoštevilno tega sestanka.

Odbor.

„Miklavžev večer“ se bo vršil v torek 8. prosinca (praznik Matere božje) v Vrdeškem „Narodnem domu“. Začetek ob 4. uri pop. Darove je pošiljati v otroški vrtec.

Darovi.

Minolo nedeljo se je nabralo v veselem krogu trgovskih pomočnikov K 1340, od katerega zneska gre polovica moški podružnici sv. Cirila in Metodija v Trstu, druga polovica pa ranjencom 20. septembra t. l. v Ljubljani. Temu znasku je dodal g. Franjo Sever K 1— Skupno torej je K 1440, katero svoto hrani upravištvo našega lista.

Direktni dovoz štajerskih kokeš b aje. Specijaliteta: Graška Poulards. Cene dogovorne. — Postrežba na dom Ulica Campanile št. 15.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

revmatizmu in protinu

je Tekočina GODINA

prirejeni a v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. J. kobu in Josipa Godina, lekarna „All' Jgea“ Farneto 4

Steklenica stane K 140. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poš. in zavoja

Velika zaloga plaščev

dolgih paletot, jop, oblek, kril in bluz za gospe in gospodične. Obleke in površniki za dečke in deklice vsake starosti. — Cene zmerne.

Giorgio Jess fu G.

Trst, ulica Barriera vecchia št. 15.

Odprlo se je novo veliko skladišče

POHIŠTVA

in tapetarij

PAOLO GASTWIRTH v ulici Stadion št. 6

z veliko izbero popolnih sob vsakega sloga in moderne risbe ter popolnih oprav za stanovanja. — Zadnje novosti te stroke.

Zamore si vsakdo ogledati, ne da bi bil primoran kupiti

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst

PEKARNA in SLADČIČARNA VINKO SKERK, Trst, ul. Acquedotto 15, podružnica ul. Miramare 9

V moji pekarni se vdobi vsaki dan 3 krat frišen kruh in se dovaža vsak čas tudi na dom. Dobi se tudi najfinišje moke iz najboljših mlinov, biškote, in posebno pa specijaliteto za čaj. Dobi se tudi veliko izbero botiljk ruma in vsake vrste čaja, ter vse to po najnižji ceni.

Spoštovanjem

V. SKERK

V dobroznani prodajalnici moških oblek **ALLA CITTA' DI TRIESTE** Trst, ulica Giosuè Carducci št. 40 (prej Torrente) Trst

novi dohodi za zimsko sezono. Moške obleke kamgarn barvane in črne. Obleke za otroke in dečke od 3 do 10 let. Velika izbira paletot za moške in dečke. Površniki in jope z ovrtnikom astraham ali zajčovo kožo. Specijaliteta tu- in inozemskega blaga ter lastna krojačnica za izdelovanje oblek po meri. — Fastanjske srajce, blazice iz bombaževine, spodnje blazice, pletenine in druge potrebščine za delavce, po cenah brez konkurence. — Devori se slovensko.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zabojček „cikorije“, temveč določeno znamko:

„Franck“

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja,

Henrik Franck & Sinozi Zagreb

Varstv. znamka. Varstv. znamka. Varstv. znamka.

al. Kuv. X 4457, 217. II. W. W.

solidno in elegantno po zmernih cenah **Pohišstvo** **Rafaele Italia** TRST — Via Malignan 7

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

revmatizmu in protinu

je Tekočina GODINA

prirejeni a v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. J. kobu in Josipa Godina, lekarna „All' Jgea“ Farneto 4

Steklenica stane K 140. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poš. in zavoja

Za tukajšnje moško podružnico družbe sv. Cir. in Met. je daroval g. Andrej Furlan K 2 —, o priliki ko je bil sprejet kot član „Tržaškega podpornega in bralnega društva“. Denar brani uprava našega lista.

Ženski podružnici dr. sv. Cir. in Met. v spomin ljubljanskih žrtv N. N. K 20 — Denar brani uprava.

Za podružnico družbe sv. Cir. in Met. na Greti nabralo se je v Rojanu v veselju družbi med botri ob priliki krata novorojenega Dragotina Vitez na predlog njegovega očeta K 560. Denar brani uprava.

Nar. delav. organizacija

V četrtek ob 8. uri bo v društvenih prostorih sestanek železničarjev. Vabljeni so vsi zapravniki, ki so se udeležili prvega posvetovanja o priključitvi slovenskih tovarišev k češkoslovenski železničarski organizaciji.

Vesti iz Goriške.

x Novo katastralno mapo za obseg mesta Gorice se napravlja in je triangulacija katastralna predmetja Pristava že dovršena. Na delu se je prišlo na sed, da so mejniki in meje med raznimi posestniki jako pomanjkljive in netočne, v sled česar bi lahko prišlo do raznih preprirov. Spomladi se prične izdelovanje detajlirane mape. Priporoča se torej posestnikom, naj do tega časa določijo in zaznamujejo meje svojih posestev, da pojde delo gladko in točno od rok, s čimer se pa tudi izognejo medsebojnim pravdam in drugim sitnostim, in to tembolj, ker novo merjenje bo v predlogu ne le katasstru, marveč tudi zemljiški knjigi in potem tudi za odmerjenje davkov.

x Neumestna demonstracija. — Goriški župan, magnifico Bombič, sklical je bil za v soboto sejo mestnega starešinstva z dnevnim redom 26 točk. Viado je bil prišel zastopat namestništevni tajnik Gaesser, ki je ob enem tudi furlanski deželni poslanec. Župan je otvoril sejo, spominjajoč se dogodkov na Dunajskem vseučilišču, je protestiral proti po stopanju vlade napram laškim visokimcem ter naznanil, da je poslal ranjenim italijanskim dijakom K 300 podpore. Pove nadalje, da je poslal vsem laškim občinam v deželi okrožnico, da manifestirajo vsi složno za laško univerzo. — Vse je bilo odobreno brez prigovora.

Za besedo se je oglašil starešina žid dr. Pavia, rekši: Da bo naš protest proti nemški nasilnosti in popustljivosti gotovih krogov tem srečnejši predlagam, da v znak zlosti in ogorčenosti čvgnemo sejo. Predlog je bil vsprejet enoglasno.

Gorica ima toliko najnujnejših potreb, ki čakajo rešitve, mestno zastopstvo izgublja čas s takimi demonstracijami, ki ne napravijo ne lepšega ne slabšega vremena. Demonstrirati pa se mora na vsak način!

Vesti iz Istre.

V spomin vrlenu možu! Iz Kopra: Ivana Kraševca ni več med živimi. Odšel si, zapustil to zemljo! In roka tvoja, prej vedno marljiva, miruje, in glava večno spanje spava. Vsestransko si znal svetovati in dela se nisi vstrašil nobenega: ne doma ne pri prijateljih. Visoko nisi držal glave, a imel si predobro srce, kar pa ti je večkrat škodovalo nego koristilo. Videti te je bilo na cesti na brzem kolesu, mej prijatelji na veselicah in predstavah, v ponižnih stanovanjih ljudi, ki so te prosili sveta in pomoči.

Podpiral si „Zvezdo“, — napravil si izlete z „Istro“ in — da si vsikdar odločn in zarodnjak, vendar nisi hotel dražiti Lahov. Imel si prijateljev tudi med njimi. Bil si mej tistimi redkimi Slovenci, ki imajo svoje hiše v Kopru.

Žalujejo po Tebi otroci, ki pa so preskrbljeni; — žaluje po Tebi toliko prijateljev; žaluje po Tebi dramatski skup „Istra“, ki je izgubil s Teboj prvega člana. Bodi Ti zemljica lahka.

Iz Kopra. „Istra“ dramatski skup v Kopru izgubil je jednega najboljših svojih igralcev — ki se je naselil v Trstu ter pristopil k tamšnjem odru.

Mala nas je četica in občutimo vsako izgubo, vendar pa bo tudi naša čast, ako bomo slišali o vseh njegovih. „Istra“ ga je „našla“. Na vse zadnje pa nam ostane nada, da ne pozabi popolnoma svoje „Istre“.

V Kopru priredijo vsi državni vslužbenci časten večer v proslavo 60-letnice vladarjeve. Radovedni smo, kako bodo ti različnim narodom pripadajoči gospodje, ki pa navadno „jednodušno“, beže vsak sebi, vsklikali svoj živio, eviva in hoch! Bil bi pa tudi prvi tak slučaj v Kopru, kajti ob enakih pokusih je vedno nazadnje ostal le složen samo naš narod, drugi so se „skuzirali“. Zanimivo pa je bo dne 1. grudnia t. l. „Staatsdienverein“, ki mu pripadajo tu večinoma le Slovani je povabil za to slavnost tamburaše društva „Zvezda“. Pristop je dovoljen le možem in le državnim vslužbencem in redkim povablencem, kar se nam vidi prav umestno, nekterim pa nebe prijati.

Ravno zaradi dejstva, da bo slovesnost samo „možka“, česar ni lahko doseči kjersibodi, želimo najboljšega vpeha.

Najboljša reklama za trgovce obrtnike, rokodelce in zasebnike sploh so „MALI OGLASI“ v „Edinosti“

Vabilo.

Ker za dne 28. novembra 1908 ob 2. uri popoldne sklicani izredni občni zbor ni bil sklepčen, vršil se bo drugi izredni občni zbor „Podgradske posoj. in hranilnice reg. zadruga z neom. poroštvom v Podgradu“

v četrtek dne 17. decembra 1908 ob 2. uri popoldne

v zadrugi pisarni v Podgradu, kateri sme glasom § 19 zadr. pravil brezpogojno sklepati.

VSPORED:

1. Volitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.
2. Prememba pravil.
3. Slučajnosti.

Starešinstvo.

Br. 4229.

Oglas jeftimbe.

Daje se na opće znanje, da će se javna usmena jeftimba radi preuzeća gradnje školske zgrade u Vrhu, održavati u ovom općinskom uredu dne 4. decembra t. g. između 10. i 12. sati prije podne.

Izključna cijena jest 16 500 K. Tko kod jeftimbe sudjelovati želi, imade vadium od 10% položiti.

Jeftimbi pripušteni su jedino ovlaštene zidarski majstori, odnosno strukovnjaci.

Uvjeti jeftimbe kao nacrt i troškovnik, mogu se uvidjeti kod ovog glavarstva za vrijeme uredovnih sati.

Glavarstvo općine Buzet

dne 26. novembra 1908.

Načelnik: Rašpolić v. r.

Mala prodajalnica zelenjave, vina in piva se prod. 1877 del Bosco 34.

Dojenka išće otroka. — Marija Stefanić, Vrdele št. 129. 1882

Stanovanje (soba, 2 sobici, kuhinja) se od- da v najem. — Vrdele št. 118

VERA

je najbolja tinktura za lase. V isti ni nikakih škodljivih stvari.

Dobi se plavolaso, kostanjevo, črnkasto, črno barvo.

STEKLENICA 3 K v odlikovani lekarni PRENDINI

Pošiljatve po poštne povzetju.

Izobražen mladenič z lepo pisavo, iz- urjen trgovine, i š č e primerne službe. Položi tudi kavčijo. Ponudbe pod „Iirijan“ na Edinost. 1880

Prodajo se obleke, površniki, paletots za moške in dečke. — Plačilo na obroke.KOSTORIS, ulica Giosue Carducci št. 16, I. našetr., blizu restavracije Cooperativa (ex Hacker.) 1813

Skladišče istrskega vina TRST Trg sv. Frana št. 7. — Prodaja na drobno in debelo. — Na malo: črno in belo po 56 stot. liter. Za gostilničarje cene po dogovoru. V skladišču se prodaja tudi na drobno za piti. Priporoča se slav. občinstvu: Stanko Reakovič. 1864

Dr. ARNOLD KOLB

zobozdravnik, svojčas asistent na dunajski polikliniki

prej v ulici della Zonta 7 sedaj Corso 14, I.

sprejema od 9.—1. in od 3.—6. popol. Izdiranje zobov brez bolečin in plombovanje. Umetni zobje po najmodernejših sistemih.

ALBERT BROSCHE

Trst, ul. Sv. Antona 9.

Kožuhovinar in izdelovalec kap odlikovan na razstavi v Trstu leta 1882.

Velika zaloga kožuhov in kap za vojake in civiliste. Izvršuje poprave hitro in za nizke cene; sprejema v shrambo zimске kožuhovine ter jamči za škodo provzročeno po moljih in po požaru.

Giuseppe d'Andrea

Teracerarski mojster

Trst - San Giacomo in Monte 6

Prvo podjetje za navadna in fina teracerarska dela

obstoječe od leta 1852

Sprejme se tudi popraviljanja

Snapajališče v Mirodlinici Mizzan (S. Giacomo) S. Jakob.

V mlekarni „Hrušica“ ulica delle Poste št. 16 1794 dobiva se naravni med I. vrste.

A. Millovatz

mehanična delalnica

Trst — ulica del Trionfo 1

izvršuje vsakovrstna kovaška in mehaniška dela kakor tudi niklovanja.

Jure Markičević

zaloga dalmatinskega vina lastnega pridelka

Trst, ulica Boschetto št. 22.

prodaja na drobno in debelo. — Lastni gostilni v ulici Olmo št. 2. (All' Ancora) in v ulici Majolica št. 3. (Alla bella Dalmazia).

Prodajalnica in pekarna

P. PETERNEL je preložena iz ulice Giulia 76

v Vrdele št. 490

Prodaja tobaka, katere je bila vzeta od prejšnjega lastnika Wran, Josje zopet dovoljena

sedanjemu lastniku P. PETERNEL

Prodajalnica olja, jesiha in mila F. COSTANTINI

se je preselila z 24. avgustom iz Piazza S. Giovanni št. 3

v ulico San Lazzaro št. 15 za cerkvijo S. Antona novega.

Pekarna Josip Stritof

Trst, ulica S. Giusto 3

Zaloga na debelo ulica S. Giusto št. 1

Filijala Piazza Vecchia št. 6 (Rosario)

svež kruh trikrat na dan.

Angleški in narodni prepečenec (biskotini) (Postrežba na dom). — Jestiine in kolonijalno blago. — Izbera napojke in kolonijalne zmesi ter moke iz prvih ogrskih mlinov. — Olje, jesiha, malo itd. — Posiljeja se poštne pošiljatve od 5 kg naprej.

Arturo Petruzzi pok. Ant.

kovač-mehanik za stroje in motorje Tovarna štedilnih peči (SPARHERD) TRST, ulica Pondares 10. Telefon 971.

Gostilna

„Alla Stella“

na trgu C. Goldoni in ul. G. Carducci 31

Različna vina prve vrste

Marčno pivo in pivo Bock

(prve vrste)

Kuhinjo urejuje gospodinja sama.

Slovenski gostje dobro došli!

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ul. Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novega vsakovrstne verižice po pravih tovar. cenah.

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove

(vagal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke kostumi za otroke. Površniki, močne jope, kožubi in rarnih paletotov. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (pristni angleški). Specijaliteta: blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Trgovina z manifakturnim blagom

Ant. Sanzin pok. Frana

TRST — ulica Barriera vecchia št. 11

Velika izhera: Srajc za moške belih, barvanih in fuštanjastih. Zimske maje, spodnje hlače, konficionirano blago za delavce; ovratnice in ovratniki. NAJNIZJE CENE.